

مسئولیت مدنی ناشی از نگهداری و
مالکیت حیوانات اهلی و وحشی در حقوق
ایران و انگلستان

www.ketab.ir

مؤلف:

حمیده نوربخش

انتشارات حق شناس
Haghshenas publication

۱۴۰۲

انتشارات حق شناس
Haghshenass publication

سرشناسه	نوربخش، حمیده، ۱۳۶۰-
عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc انگلستان، قوانین و احکام Great Britain.Laws,etc
عنوان و نام پدیدآور	مسئولیت مدنی ناشی از نگهداری و مالکیت حیوانات اهلی و وحشی در حقوق ایران و انگلستان/ مولف حمیده نوربخش؛ ویراستار فنی و ادبی اکبر حق شناس.
مشخصات نشر	رشت: حق شناس، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	۲۱۰ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۸۰۹-۵۰-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۹۹] - ۲۰۹.
موضوع	حیوان ها -- قوانین و مقررات -- ایران Animals -- Law and legislation -- Iran حیوان ها -- قوانین و مقررات -- انگلستان Animals -- Law and legislation -- Great Britain حمایت حیوان ها -- قوانین و مقررات -- ایران Animal welfare -- Law and legislation -- Iran حمایت حیوان ها -- قوانین و مقررات -- انگلستان Animal welfare -- Law and legislation -- Great Britain حیوان ها -- جمع آوری و نگهداری Animals -- Collection and preservation
رده بندی کنگره	KMH۱۲۳
رده بندی دیویی	۶۴۴/۵۵۰۴۹
شماره کتابشناسی ملی	۹۱۸۹۹۵۵

نام کتاب	مسئولیت مدنی ناشی از نگهداری و مالکیت حیوانات اهلی و وحشی در حقوق ایران و انگلستان
مؤلف	حمیده نوربخش
ویراستار فنی و ادبی	مهندس اکبر حق شناس
ناشر	انتشارات حق شناس
طرح روی جلد	ملیکا حق شناس
چاپ اول	۱۴۰۲
چاپخانه و صحافی	پیشگام
قیمت	۱۲۰۰۰ تومان
شمارگان	۵۰۰
شابک	ISBN 978- 622- 6809-50-4 ۹۷۸ - ۶۲۲- ۶۸۰۹- ۵۰- ۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ می باشد.

مرکز نشر و بخش: رشت- سیزه میدان - نیش بیستون - مرکز تجاری سبز

تلفن: ۳۳۲۴۴۴۱۴ نمابر: ۳۳۲۴۶۷۶۹ همراه: ۰۹۱۱۶۳۴۷۸۲۰

E-mail: Haghshenass_publication@yahoo.com WWW: Haghshenass.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	مقدمه.....
۱۴	الف. بیان مسئله.....
۱۶	ب. اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۱۷	ج. اهداف تحقیق.....
۱۷	د. سابقه تحقیق.....
۱۹	ه. سؤالات تحقیق.....
۱۹	و. فرضیه های تحقیق.....
۱۹	ز. نوآوری تحقیق.....
۲۰	ح. روش تحقیق.....
۲۰	ط. ساختار تحقیق.....
۲۳	فصل اول: کلیات تحقیق
۲۴	۱-۱- مفاهیم.....
۲۴	۱-۱-۱ مفهوم مسئولیت مدنی.....
۲۹	۱-۱-۲ مفهوم نگهداری.....
۳۲	۱-۱-۳ مفهوم مالکیت.....
۳۸	۱-۱-۴ مفهوم حیوان اهلی و وحشی.....
۴۳	۱-۲ انواع مسئولیت مدنی.....
۴۳	۱-۲-۱ مسئولیت مدنی قراردادی.....

۴۹	۱-۲-۱-۱ وجود قرارداد معتبر.....
۵۰	۱-۲-۱-۲ تخلف از تمام یا یکی از تعهدات ناشی از همان قرارداد.....
۵۱	۱-۲-۱-۳ ورود ضرر توسط یکی از طرفین قرارداد به طرف مقابل.....
۵۱	۱-۲-۱-۴ وجود رابطه سببیت بین نقض قرارداد و ضرر وارده.....
۵۵	۲-۲-۱ مسئولیت مدنی غیر قراردادی.....
۵۸	۳-۱ سابقه قانونگذاری در زمینه مسئولیت مدنی مربوط به حیوانات.....
	فصل دوم: مسئولیت مدنی ناشی از نگهداری و مالکیت حیوانات اهلی و وحشی در حقوق ایران.....
۶۳	۱-۲: مبنای مسئولیت ناشی از نگهداری و مالکیت حیوانات اهلی و وحشی
۶۴	در حقوق ایران.....
۶۴	۱-۱-۲ نظریه تقصیر.....
۶۸	۲-۱-۲ نظریه خطر.....
۷۴	۳-۱-۲ نظریه قابلیت استناد ضرر.....
	۲-۲ ارکان مسئولیت ناشی از نگهداری و مالکیت حیوانات اهلی و وحشی در حقوق ایران.....
۷۷	۱-۲-۲ ورود ضرر.....
۸۵	۲-۲-۲ رابطه سببیت.....
۹۲	۳-۲-۲ فعل زیانبار.....
	۳-۲ موارد سقوط مسئولیت مدنی در نگهداری و مالکیت حیوانات اهلی و وحشی در حقوق ایران.....
۱۰۰	۱-۳-۲ وجود قوه قاهره.....
۱۰۷	۲-۳-۲ فعل شخص ثالث.....
۱۱۲	۳-۳-۲ اقدام زیان دیده.....

پیشگفتار

در هر مورد که شخص ناگزیر از جبران خسارت دیگری باشد، گفته می‌شود در برابر او «مسئولیت مدنی» دارد. ماده «۳۳۴» قانون مدنی می‌گوید: «مالک یا متصرف حیوان مسئول خساراتی نیست که از ناحیه آن حیوان وارد می‌شود مگر اینکه در حفظ حیوان تقصیر کرده باشند لیکن در هر حال اگر حیوان به واسطه عمل کسی منشأ ضرر گردد فاعل آن عمل مسئول خسارات وارده خواهد بود.»

در حقوق انگلیس تعریف مرسوم را «وینفیلد» ارائه می‌کند. در کامن لا، این مسئولیت با عنوان‌های مختلف، مانند تجاوز، مزاحمت، اهانت و جعل مطرح می‌شود. بر مبنای نظریه تقصیر، برای این که زیان دیده بتواند خسارت خود را از کسی بخواهد، باید ثابت کند که تقصیر او مسبب ورود خسارت شده است. در مسئولیت‌های قراردادی، به طور معمول اثبات عدم انجام تعهد برای این منظور کافی است و متعهد در صورتی از مسئولیت معاف می‌شود که ثابت کند مانع قهری و احتراز ناپذیر و پیش بینی نشده ای (قوه قاهره) او را از اجرای قرارداد باز داشته است، ولی در مسئولیت‌های قهری، تقصیر همیشه بر خلاف اصل است و نیاز به اثبات دارد و زیان دیده «مدعی» به شمار می‌آید. پس از این که مسئولیت ناشی از اشیاء ایجاد شد، باید مسئول را تعیین کرد. در این جا قانون با استفاده از مفهوم «نگهداری» مسئول را مشخص می‌کند زیرا «هر کس نسبت به خسارات ناشی از فعل اشیایی که

نگهدارایش را به عهده دارد مسئول است» بنابراین نگهدارنده شیء مسئول آن است. حیوانات اهلی برخلاف حیوانات وحشی می‌توانند در کنار انسان‌ها زندگی کنند. حیوانات اهلی، آرام و مطیع انسان هستند و در موارد بسیار اندک سرکش و رفتاری خطرناک از خود بروز می‌دهد. در مقابل حیوان اهلی حیوانات وحشی قرار دارند. این حیوانات به دلیل طبیعت خشن و درنده خود، با انسان‌ها مانوس نمی‌شوند. بند ۱ ماده ۲ قانون حیوانات ۱۹۷۱ مقرر می‌دارد «کسی که از یک حیوان متعلق به یک گونه خطرناک نگهداری می‌کند در قبال هر گونه خسارت ناشی از آن مسئولیت مطلق دارد. از طرفی در قانون انگلستان دادگاه‌ها در برخی موارد می‌توانند قانون حیوانات ۱۹۷۱ ضرری که از ناحیه حیوان نسبت به صاحبان آن‌ها به وجود می‌آید به عنوان شبه جرم تلقی می‌شود؛ ولی در قانون ایران مسئولیت ناشی از حیوانات در قاعده کلی به عنوان مسئولیت ناشی از فعل اشیاء در نظر گرفته می‌شود.

واژگان کلیدی: مسئولیت مبتنی بر تقصیر، مسئولیت محض، مسئولیت ناشی

از نگهداری حیوان، جبران خسارات حیوانات

حمیده نوربخش